

B.Ed. Sem.-4 Examination

B 104

Sanskrit

Time : 2-00 Hours]

October-2021

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (૧) જમણી તરફના અંક જે તે પ્રશ્નનો ગુણ દર્શાવે છે.
 (૨) વિભાગ-૧માંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખો.
 (૩) વિભાગ-૨માંથી ગમે તે આઠ પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

વિભાગ-૧

- ૧ (અ) અભ્યાસક્રમનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી, અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યક્રમ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. ૭
 (બ) ધોરણ-૮ના પાઠ્યપુસ્તકનું મૂલ્યાંકન કરો. ૭
- ૨ (અ) અભ્યાસક્રમનું મહત્ત્વ સમજાવો. ૭
 (બ) અભ્યાસક્રમનું મૂલ્યાંકન એટલે શું? અભ્યાસક્રમના મૂલ્યાંકનની રીતો વિગતે સમજાવો. ૭
- ૩ (અ) સંસ્કૃત ભાષા શિક્ષણમાં ચાર્ટ અને ટેપરેકોર્ડરના ઉપયોગ વિશે લખો. ૭
 (બ) સંસ્કૃત ભાષાનો અન્ય વિષયો સાથેનો અનુબંધ સમજાવો. ૭
- ૪ (અ) સંસ્કૃત ભાષાનાં શિક્ષકની વ્યવસાયિક સજ્જતા અને ગુણો વિસ્તારથી જણાવો. ૭
 (બ) સંસ્કૃત ખંડની ઉપયોગિતા જણાવી તેની સજ્જતા વિશે વિસ્તારથી જણાવો. ૭
- ૫ (અ) આગમન-નિગમન પદ્ધતિનો ઉપયોગ સંસ્કૃત ભાષામાં ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. ૭
 (બ) ગાન અને નાટ્યીકરણ પ્રયુક્તિના ફાયદા અને મર્યાદા જણાવો. ૭
- ૬ (અ) વ્યાખ્યાન પદ્ધતિનો અર્થ આપી તેનું મહત્ત્વ અને મર્યાદા જણાવો. ૭
 (બ) મૌખિક અભિગમ એટલે શું? સંસ્કૃત શિક્ષણમાં તેના અંગેનો વિનિયોગ કેવી રીતે કરશો? ૭
- ૭ (અ) જય: પરાજય: વા - પાઠમાં રજૂ કરવામાં આવેલાં યુદ્ધના દુષ્પરિણામો વિશે નોંધ લખો. ૭
 (બ) કલિકાલસર્વજ્ઞો હેમચન્દ્રાચાર્ય: પાઠનો સારાંશ લખો. ૭
- ૮ (અ) કર્મણ્યે વાધિકા રસ્તે મા ફલેષુ કદાચન।
 મા કર્મફલ હેતુર્મુમા તે સહગોસ્ત્વકર્મણિ।।
 શ્લોકનું ભાષાંતર કરી સમજૂતી આપો. ૭
 (બ) અદ્ભૂત યુદ્ધમ્ પાઠમાં વ્યક્ત થતા જટાયુના સીતાને બચાવવાના પ્રયત્ન વિશે લખો. ૭

3010E586-2

વિભાગ-૨

૯ નીચે આપેલ બાવીસ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ આઠ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

૯

- (૧) પાઠ્યપુસ્તકના બે આંતરિક લક્ષણો જણાવો.
- (૨) પાઠ્યક્રમ એટલે શું?
- (૩) ધોરણ-૯ના પાઠ્યપુસ્તકનાં મુખપૃષ્ઠ પર જોવા મળતી બાબતો જણાવો.
- (૪) અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનના બે અભિગમોના નામ લખો.
- (૫) ધોરણ-૧૦ના પાઠ્યપુસ્તકની બે મર્યાદા જણાવો.
- (૬) અભ્યાસક્રમની કોઈ એક વ્યાખ્યા આપો.
- (૭) ભાષા પ્રયોગશાળાના બે ઉપયોગ લખો.
- (૮) ચાર્ટનો સંસ્કૃત શિક્ષણમાં ઉપયોગ જણાવો.
- (૯) અનુબંધ એટલે શું?
- (૧૦) સંસ્કૃત શિક્ષણમાં તમે જ્ઞાનકોશનો કેવી રીતે ઉપયોગ કરી શકો?
- (૧૧) સંસ્કૃત ભાષાના બે સામાયિકના નામ જણાવો.
- (૧૨) સંસ્કૃત શિક્ષણમાં વ્યાકરણ શીખવા માટેની અસરકારક પદ્ધતિ કઈ છે?
- (૧૩) જૂથ પદ્ધતિની બે મર્યાદા જણાવો.
- (૧૪) આગમન અભિગમના ચાર સોપાનો લખો.
- (૧૫) કથન પ્રયુક્તિના બે ફાયદા લખો.
- (૧૬) ગાન પ્રયુક્તિનું ઉદાહરણ આપો.
- (૧૭) મૌખિક અભિગમના બે ફાયદા લખો.
- (૧૮) કયા ચાર પ્રકારના લોકો શ્રી કૃષ્ણને ભજે છે?
- (૧૯) હેમચંદ્રાચાર્યે રચેલ વ્યાકરણ ગ્રંથ કયા નામથી પ્રસિદ્ધ થયો?
- (૨૦) તૃષાતુરઃ અર્જુનઃ કુત્ર ગતવાન્?
- (૨૧) વાલ્મીકિ રામાયણમાં કેટલાં વિભાગો છે?
- (૨૨) જટાયુ પાસે કયા આયુધો હતા?

3010E586-3

ENGLISH VERSION

SECTION-I

- 1 (a) Clarify the concept of curriculum. Clarify the different between syllabus and curriculum. 7
(b) Evaluate the textbook of standard-9. 7
- 2 (a) Explain the importance of curriculum. 7
(b) What is a curriculum evaluation? Explain in detail the ways of evaluating the curriculum. 7
- 3 (a) Write about the use of charts and Tep-record in Sanskrit language teaching. 7
(b) Explain the co-relation with other subject of Sanskrit language. 7
- 4 (a) Discuss the professional readiness and qualities of Sanskrit language teacher. 7
(b) Discuss about the usefulness and arrangement of Sanskrit room. 7
- 5 (a) Explain the use of inductive-deductive approach in Sanskrit with an example. 7
(b) Explain the benefits and limitations of song technique and drama technique. 7
- 6 (a) State the meaning of lecture method, explain its importance and limitation. 7
(b) What is an oral approach? How do you apply its tools in Sanskrit education. 7
- 7 (a) जयः पराजयः वा - Write a note about the consequences of the war presented in the lesson. 7
(b) कलिकालसर्वज्ञो हेमचन्द्राचार्यः -Write summary of the lesson. 7
- 8 (a) कर्मण्ये वाधिका रस्ते मा फलेषु कदाचन।
मा कर्मफल हेतुर्भुमा ते सङ्गोस्त्वकर्मणि॥
Translate and explain. 7
(b) अद्भूत युद्धम् -Write about the attempt to save Sita from Jatayu as expressed in the lesson. 7

[P.T.O.]

SECTION-II

9 Answer any eight of the twenty two from the following questions :

- (1) State two external characteries of the textbook.
 - (2) What is the syllabus?
 - (3) Describe what you see on the front page of the 9th standard textbook.
 - (4) Name two approaches to curriculum evaluation.
 - (5) State any limitation of standard 10th textbook.
 - (6) Write any one definition of the curriculum.
 - (7) Write two uses of the language laboratory.
 - (8) Describe the use of the charts in Sanskrit education.
 - (9) What is co-relation?
 - (10) How can you use an encyclopedia in Sanskrit education.
 - (11) State the two name of magazine in Sanskrit.
 - (12) What is the effective method for teaching grammar in Sanskrit education?
 - (13) State two limitation of Group Method.
 - (14) Give four steps of Inductive approach.
 - (15) State two benefits of oral approach.
 - (16) Give an example of song technique.
 - (17) State two benefits of oral approach.
 - (18) What are the four types of people who follow Krishna?
 - (19) By what name was become famous grammar volume by Hemachandracharya?
 - (20) तृषातुरः अर्जुनः कुत्र गतवान्?
 - (21) How many kands are in Valmiki's Ramayana?
 - (22) What weapons did Jatayu have?
-